Byla C-144/04

Werner Mangold
prieš
Rüdiger Helm

(*Arbeitsgericht München* prašymas
priimti prejudicinį sprendimą)

„Direktyva 1999/70/EB — Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis 2, 5 ir 8 punktai — Direktyva 2000/78/EB — 6 straipsnis — Vienodas požiūris užimtumo ir profesinėje srityje — Diskriminacija dėl amžiaus"

Generalinio advokato A. Tizzano išvada, pateikta 2005 m. birželio 30 d. . . . I - 9985

2005 m. lapkričio 22 d. Teisingumo Teismo (didžioji kolegija) sprendimas . . I - 10013

Sprendimo santrauka

1. *Prejudiciniai klausimai — Teisingumo Teismo kompetencija — Ribos — Bendrieji arba hipotetiniai klausimai — Teisingumo Teismo atliekamas savo kompetencijos patikrinimas (EB 234 straipsnis)*

2. *Socialinė politika — Galimybė įsidarbinti ir darbo sąlygos — Vienodas požiūris — Direktyva 1999/70 dėl bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis — Nacionalinės teisės aktai, sumažinantys anksčiau užtikrintą bendrą darbuotojų apsaugos lygį — Pateisinimas, grindžiamas motyvais, nesusijusiais su bendrojo susitarimo įgyvendinimu — Leistinumas*

   (Tarybos direktyvos 1999/70 priedo 8 punkto 3 dalis)

3. *Socialinė politika — Darbuotojai vyrai ir moterys — Galimybė įsidarbinti ir darbo sąlygos — Vienodas požiūris — Direktyva 2000/78, nustatanti vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus — Nacionalinės teisės aktai, įtvirtinantys skirtingą požiūrį dėl amžiaus — Neleistinumas nesant objektyvių pateisinimų — Neleistinumas taip pat ir tais atvejais, kai darbo sutartys sudarytos iki direktyvos perkėlimo termino pabaigos*

   (Tarybos direktyvos 2000/78 6 straipsnio 1 dalis)

4. *Bendrijos teisė — Principai — Vienodas požiūris — Diskriminacija dėl amžiaus — Draudimas — Nacionalinių teismų pareiga*

1. Per EB 234 straipsnyje numatytą procesą dėl prejudicinio sprendimo priėmimo nacionalinis teismas, kuris vienintelis tiesiogiai žino bylos aplinkybes, gali, atsižvelgdamas į jos ypatybes, geriausiai įvertinti, ar būtinas prejudicinis sprendimas, kad galėtų priimti savo sprendimą. Todėl tais atvejais, kai nacionalinis teismas pateikia klausimus dėl Bendrijos teisės nuostatos išaiškinimo, Teisingumo Teismas iš esmės privalo priimti sprendimą.

   Vis dėlto Teisingumo Teismas mano, kad siekdamas patikrinti savo kompetenciją, jis turi išnagrinėti sąlygas, kuriomis nacionalinis teismas jam pateikė bylą. Iš tikrųjų bendradarbiavimo principas, kuriuo reikia vadovautis procese dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, reikalauja, kad nacionalinis teismas atsižvelgtų į Teisingumo Teismui patikėtą uždavinį prisidėti prie teisingumo vykdymo valstybėse narėse, o ne pateikti konsultacines nuomones dėl bendrųjų ar hipotetinių klausimų.

   (žr. 34–36 punktus)

2. 1999 m. kovo 18 d. sudaryto bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis, kurį įgyvendina Direktyva 1999/70 dėl Europos profesinių sąjungų konfederacijos (ETUC), Europos pramonės ir darbdavių konfederacijų sąjungos (UNICE) ir Europos įmonių, kuriose dalyvauja valstybė, centro

(CEEP) bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis, 8 punkto 3 dalį, numatančią, jog šio susitarimo įgyvendinimas nėra teisėtas pagrindas sumažinti darbuotojams teikiamą bendrą apsaugą susitarimo taikymo srityje, reikia aiškinti kaip nedraudžiančią nacionalinės teisės aktų, kurie dėl būtinybės skatinti užimtumą ir neatsižvelgiant į šio susitarimo įgyvendinimą sumažino asmenų amžiaus ribą, nuo kurios terminuotos darbo sutartys gali būti sudaromos be jokių apribojimų.

(žr. 54 punktą, rezoliucinės dalies 1 punktą)

3. Bendrijos teisę, o būtent Direktyvos 2000/78, nustatančios vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus, 6 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti kaip draudžiančią nacionalinės teisės aktus, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, kurie leidžia, jeigu nėra glaudaus ryšio su ankstesne su tuo pačiu darbdaviu sudaryta neterminuota darbo sutartimi, be jokių apribojimų sudaryti terminuotas darbo sutartis, jei darbuotojas yra sulaukęs 52 metų.

Iš tikrųjų tokie teisės aktai nėra pateisinami šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalimi, jei neįrodyta, kad vien amžiaus ribos nustatymas, neatsižvelgiant į jokią kitą su nagrinėjamos darbo rinkos struktūra susijusią aplinkybę ir į suinteresuotojo asmens padėtį, yra objektyviai būtinas siekiant vyresnio amžiaus bedarbius integruoti į darbo rinką, ir dėl to šie teisės aktai viršija tai, kas tinkama ir būtina įgyvendinti siekiamą tikslą.

Tokiam aiškinimui neturi reikšmės tai, kad nagrinėjamos sutarties sudarymo metu Direktyvos 2000/78 perkėlimo terminas dar nebuvo pasibaigęs. Iš tikrųjų per direktyvos perkėlimui nustatytą terminą valstybės narės privalo susilaikyti nuo nuostatų, kurios gali rimtai trukdyti pasiekti šioje direktyvoje nurodytą rezultatą, priėmimo. Šiuo požiūriu nesvarbu, ar nagrinėjama nacionalinės teisės nuostata, priimta po atitinkamos direktyvos įsigaliojimo, siekiama perkelti direktyvą.

(žr. 65–68, 78 punktus, rezoliucinės dalies 2 punktą)

4. Nacionalinis teismas, nagrinėjantis bylą, kurioje iškeltas klausimas dėl nediskriminavimo dėl amžiaus principo, t. y. bendrojo Bendrijos teisės principo, privalo pagal savo kompetenciją užtikrinti iš Bendrijos teisės asmenims kylančią teisinę apsaugą ir garantuoti visišką jos veiksmingumą, netaikydamas nė vienos prieštaraujančios nacionalinės teisės akto nuostatos, net jei nėra pasibaigęs direktyvos, kuri grindžiama šiuo bendruoju principu, šiuo atveju Direktyvos 2000/78/EB, nustatančios vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus, perkėlimo terminas.

(žr. 75, 77 punktus, rezoliucinės dalies 2 punktą)